

Hur får vi fler företag som drivs av kvinnor?

En rapport från SEB, FöretagarFörbundet och Driftig.nu

2008-08-25

www.driftig.nu

SEB

Innehåll

Sammanfattning och slutsatser	s. 3
Tiden räcker inte till	s. 5
Många har upplevt diskriminering	s. 6
En majoritet vill inte växa	s. 7
Obalans mellan arbete och fritid	s. 9
Höga skatter och tung byråkrati	s. 10
Alliansens kvinnoomsättning bra – men mer behövs	s. 13
Bakgrundsfakta om undersökningen	s. 16

Sammanfattning och slutsatser

Byråkrati, attityder i samhället och tidsnöd får kvinnor att välja bort företagande och tillväxt. Det framgår av en undersökning som SEB, FöretagarFörbundet och Driftig.nu genomfört bland mer än 650 aktiva och före detta företagarkvinnor.

Syftet med undersökningen var att ta reda på vad företagarkvinnor upplever som svårast med att starta eget, om de upplevt diskriminering och om de planerar att växa. Undersökningen syftade också till att försöka klargöra varför det är fler män än kvinnor som driver företag i Sverige idag.

Sverige på bottenplacering

I Sverige finns cirka 660 000 företag med färre än 50 anställda. Av dessa drivs endast 21 procent av kvinnor¹. Sverige hamnar också långt ner när det gäller kvinnor som driver företag inom EU, på plats 23 av de 25 EU-länder som är med i sammanställningen. Varför är det så? Sverige upplevs ju i många andra sammanhang som ett ovanligt jämställt land.

FöretagarFörbundet, SEB och Driftig.nu har ställt frågor om kvinnors företagande till medlemmarna i Driftig.nu, som är Sveriges största mötesplats för kvinnor som vill starta eller driver företag. Totalt har 664 kvinnor deltagit i enkäten. Av dessa driver 63 procent företag idag. Av de som inte driver företag idag har 21 procent drivit företag tidigare och 65 procent har allvarligt övervägt att starta företag.

Respondenterna driver främst små- eller enmansföretag. 70 procent uppger att deras företag omsätter mindre än 500 000 kronor per år. En påfallande stor andel, 63 procent, har inte för avsikt att expandera genom att anställa.

Var fjärde har diskriminerats

En återkommande synpunkt är att det är svårt att få livspusslet att gå ihop. På frågan om vad som är det mest besvärliga med att starta företag svarar hela 45 procent "att få tiden att räcka till". I undersökningen framkommer dessutom att så många som var fjärde företagarkvinna vid något tillfälle känt sig diskriminerad på grund av sitt kön.

Mest häpnadsväckande är kanske att 22 procent upplever att de blivit diskriminerade i möten med organisationer som hjälper till vid företagsstarten. 18 procent uppger att de blivit diskriminerade på grund av hur föräldraförsäkringen fungerar.

- Resultatet tyder på att kvinnor som driver företag i högre grad än män ser byråkrati, kostnader och ekonomisk risk som hinder för att expandera verksamheten. Här finns några av orsakerna till att vi i Sverige har så låg andel växande företag som drivs av kvinnor", säger Ingela Hemming, företagarekonom på SEB.

- Med ett bättre trygghetssystem, lägre arbetsgivaravgift och minskad regelbörda skulle vi få fler kvinnliga företagare. Att så många upplever att livspusslet inte går ihop är inte en företagarefråga – det är en samhällsfråga. Samhället måste vara organiserat så att kvinnor kan starta och utveckla företag, säger Camilla Littorin, förbundssekreterare på FöretagarFörbundet.

¹ *Kvinnors och mäns företagande – En statistisk beskrivning*, NUTEK 2006

- Vår erfarenhet är att många kvinnor som vill starta företag inte ens känner till de organisationer som hjälper till vid företagsstarten. Att undersökningen dessutom visar på att många har upplevt att de blivit diskriminerade i mötet med dessa är oroväckande. Kommunikationen kring företagande måste förpackas om och nå ut genom nya kanaler, säger Frida Haavisto, grundare av Driftig.nu.

Då kvinnorna själva tillfrågas om orsaken till varför det är fler män än kvinnor som driver företag i Sverige, framhålls hur svårt det är att få livspusslet att gå ihop samtidigt som man måste jobba hårt för att få igång ett företag (73 procent). Ändå anser en majoritet, 54 procent, att det är bättre med generella förbättringar av företagsklimatet än riktade insatser för kvinnliga företagare.

När de svarande får välja vilka specifika åtgärder de helst skulle se kommer "förbättrade trygghetssystem för företagare" på första plats, följt av "sänkta arbetsgivaravgifter" och "kraftigt minskad regelbörda för nystartade företag".

Undersökningen genomfördes bland medlemmar i Driftig.nu under perioden 17 mars till 7 april 2008. 664 enkätintervjuer genomfördes. Rapporten finns att läsa i sin helhet på: www.seb.se/foretagarekonomen samt www.driftig.nu

För mer information, kontakta:

Camilla Littorin
Förbundssekreterare, FöretagarFörbundet
Tfn: 070-553 66 70
camilla.littorin@ff.se

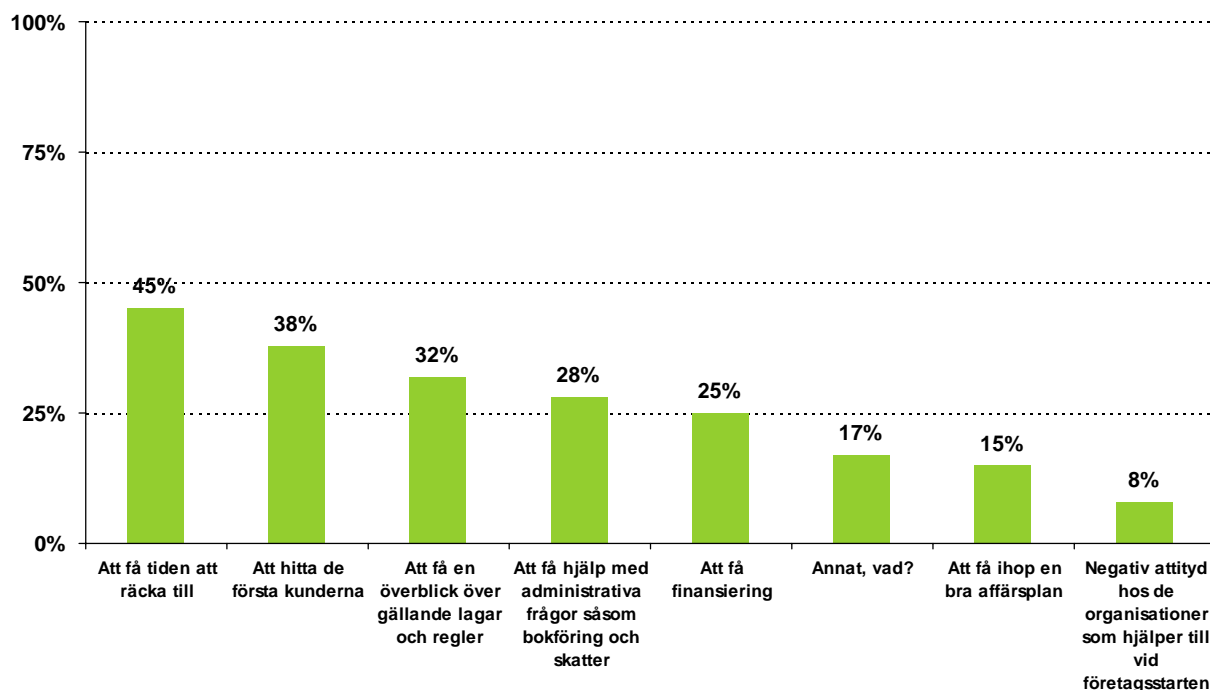
Ingela Hemming
Företagarekonom, SEB
Tfn: 070-763 82 97
ingela.hemming@seb.se

Frida Haavisto
Grundare/Marknadsansvarig Driftig.nu
Tfn: 031-780 32 15
frida@driftig.nu

Tiden räcker inte till

När de kvinnor som driver företag idag tillfrågas om vad de upplevde som mest besvärligt när de startade eller övertog företaget svarar 45 procent "att få tiden att räcka till". 38 procent svarar att det största problemet var att hitta de första kunderna och 32 procent svarar "att få en överblick över gällande lagar och regler".

*Graf 1: Vad upplevde du som mest besvärligt när du startade/övertog ditt företag?
Flera svar möjliga.*

Nästan var tionde respondent uppger att en negativ attityd hos de organisationer som hjälper till vid företagsstarten var det mest besvärliga när de startade sitt företag. Om de personer som ska hjälpa kvinnor att starta företag inte har rätt attityd är det givetvis ett problem som dessa organisationer måste ta på stort allvar och åtgärda snarast.

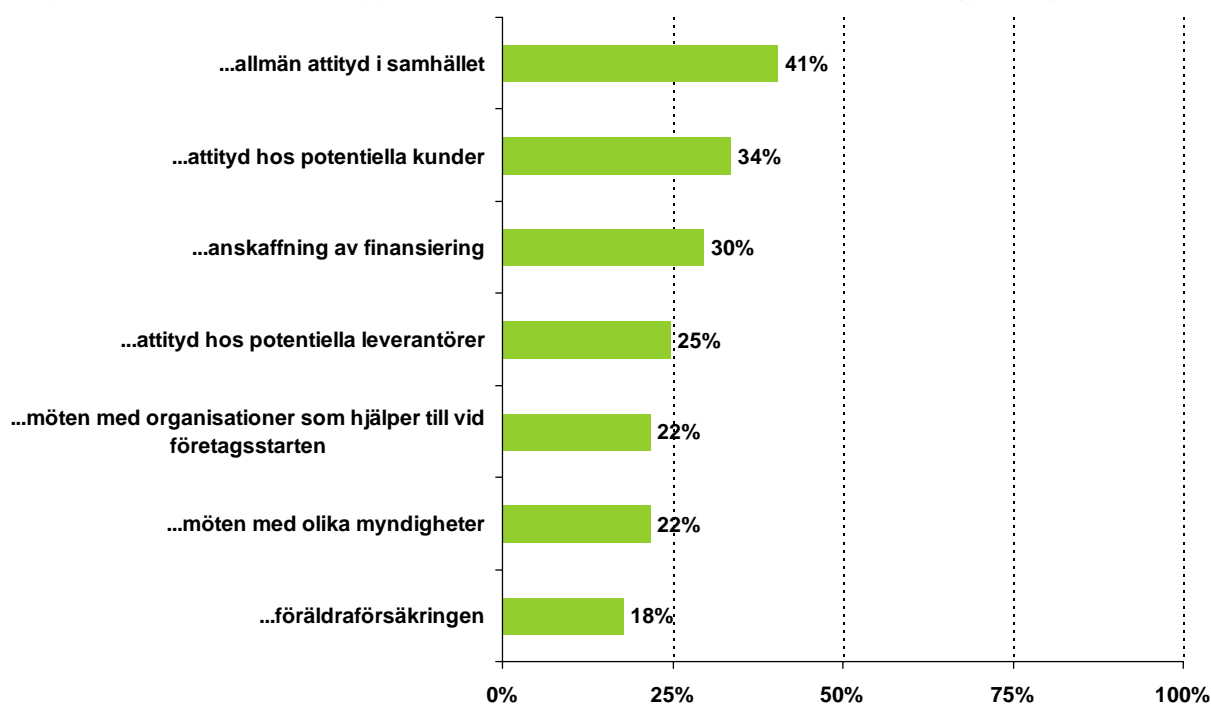
Företagarna hade möjlighet att ge öppna svar på samma fråga. Även av de öppna svaren framgår att en negativ attityd från statliga myndigheter och andra i omgivningen var ett problem i startfasen. Ångest och nervositet, problem med att hitta rätt i administrativa processer, regelkrångel och tidsbrist är exempel på annat som upplevdes som besvärligt av många svarande.

Många har upplevt diskriminering

Så många som 24 procent av kvinnorna uppger att de känt sig diskriminerade i något sammanhang som företagare. 41 procent av dessa uppger att den allmänna attityden i samhället gjort att de känt sig diskriminerade. Många har också upplevt attityden hos potentiella kunder som diskriminerande.

Hela 22 procent anser att attityden hos organisationer som hjälper till vid företagsstarten varit diskriminerande, och lika många uppger att de känt sig diskriminerade vid möten med olika myndigheter. 18 procent har upplevt föräldraförsäkringen som diskriminerande.

Graf 2: På vilket sätt har du upplevt att du har blivit diskriminerad som kvinnlig företagare?

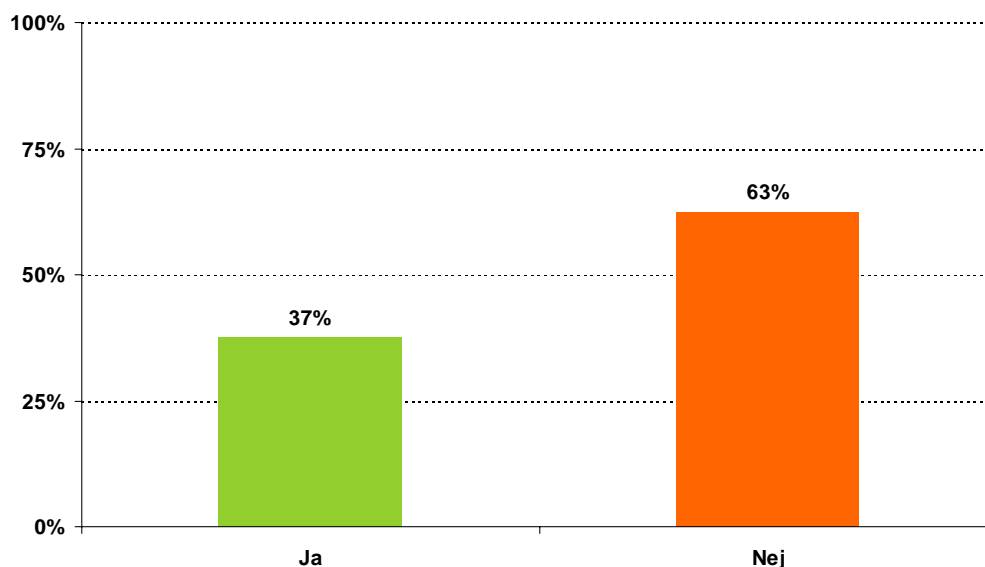
I de öppna svaren framkommer bland annat att kvinnor måste vara så "mysiga" som företagare jämfört med män. En kvinna skriver: "Kvinnor startar företag för att kunna ha tid med familjen – medan om en man skulle starta ett företag så ska familjen ställa upp. Herregud, HAN är ju egen företagare... Som kvinna får man inte samma backup."

En annan skriver: "Manliga nätverk tycks alltid vara starkare än kvinnliga när det kommer till kritan. Män ger varandra fördelar och håller varandra om ryggen."

En majoritet vill inte växa

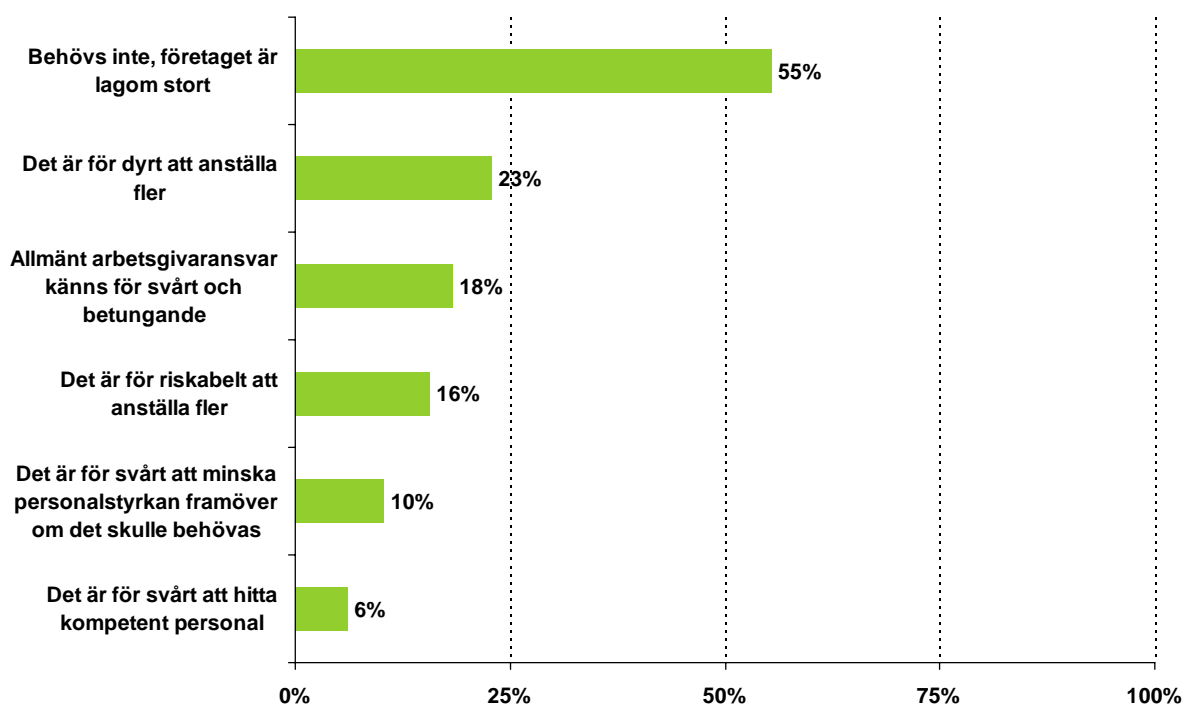
Av de undersökningsdeltagare som idag driver ett företag svarar 37 procent att de planerar att utöka antalet anställda, medan 63 procent svarar nej på frågan. Den vanligaste orsaken till att företagen inte vill anställa fler är att det inte behövs. Företaget är "lagom stort". Många upplever också att det är för dyrt att anställa fler.

Graf 3: Planerar du att utöka antalet anställda i företaget?

Graf 4: Vilka är anledningarna till att du inte vill anställa fler?

Flera svar möjliga

Ytterligare orsaker till att företagarna inte vill anställa framkommer i de öppna svaren. Där berättas bland annat att många föredrar att samarbeta med andra företagare framför att anställa. Även andra undersökningar, genomförda i SEB:s Företagarpanel, bekräftar bilden av att många svenska småföretag arbetar i nätverk hellre än att anställa, eftersom man upplever att de kostnader och risker som anställningar medför är för höga.

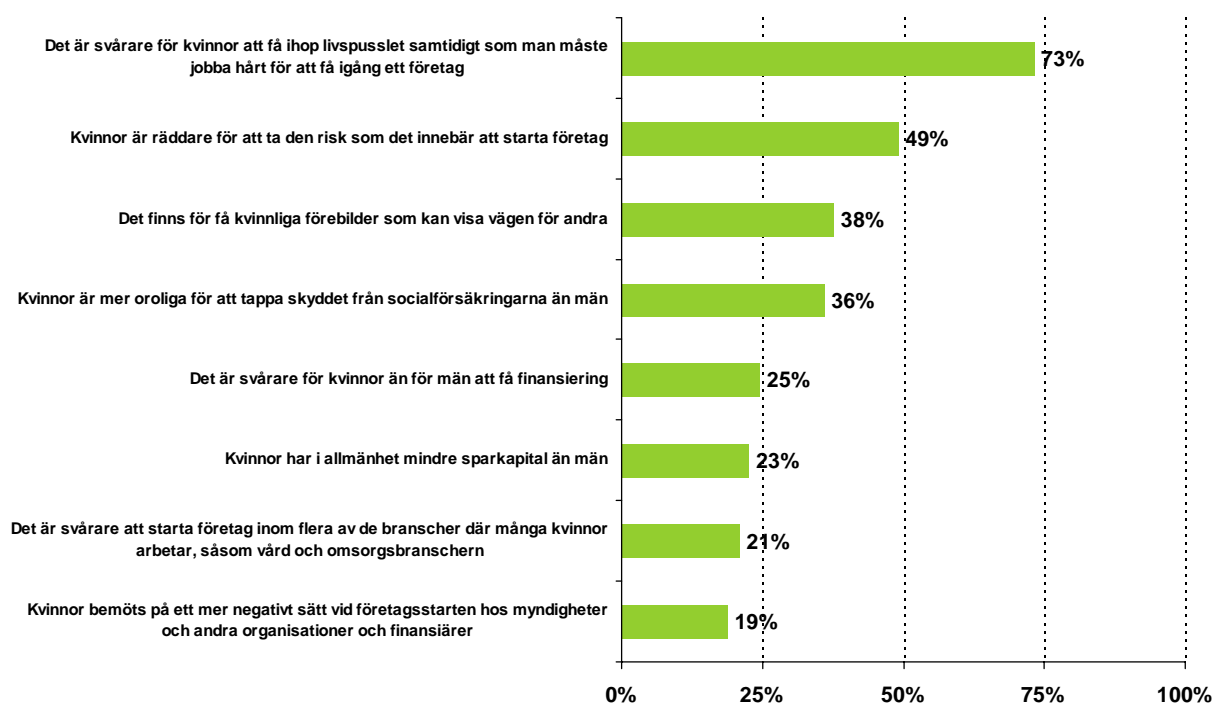
Obalans mellan arbete och fritid

Om man frågar kvinnorna själva om orsaken till att så många fler män än kvinnor driver företag i Sverige, hamnar svårigheten att få ihop livspusslet på en klar förstaplats (73 procent). Det finns ett tydligt samband mellan detta och svaret på frågan om det svåraste med att starta företag, där tidsaspekten - att få tiden att räcka till – uppgavs som ett stort problem.

På andra plats hamnar en kontroversiell fråga, nämligen huruvida kvinnor är mindre riskbenägna än män när det gäller företagande. I vår undersökning uppger 49 procent att de tror att kvinnor är räddare för att ta den risk som det innebär att starta företag. Tidigare undersökningar har redovisat olika resultat gällande riskbenägenhet för kvinnor. En undersökning benämnd "Svenska småföretagare – olika som bär" (FöretagarFörbundet 2007), visar att kvinnor är mer benägna att ta risker än män, och i högre utsträckning än männen drivs av att tjäna pengar. En annan undersökning gjord av SEB och Sifo/Research International (april 2006) visar att kvinnor som driver företag är mindre riskbenägna än män som gör detsamma.

Ett annat vanligt svar är att "det finns för få kvinnliga förebilder", någonting som arbetsmarknadsminister Maud Olofsson tagit fasta på i sin satsning på kvinnliga företagsambassadörer. Kvinnor uppges också vara mer oroliga än män för att tappa skyddet från socialförsäkringarna.

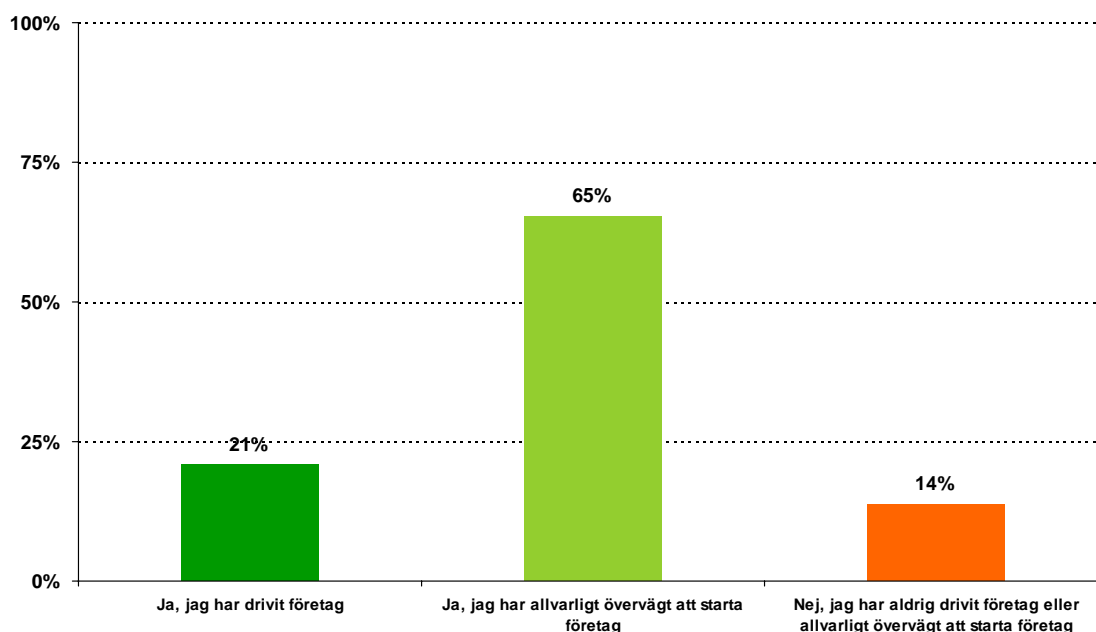
Graf 5: Vad tror du att det beror på att det är så många färre kvinnor än män som driver företag i Sverige idag? Flera svar möjliga

Höga skatter och tung byråkrati

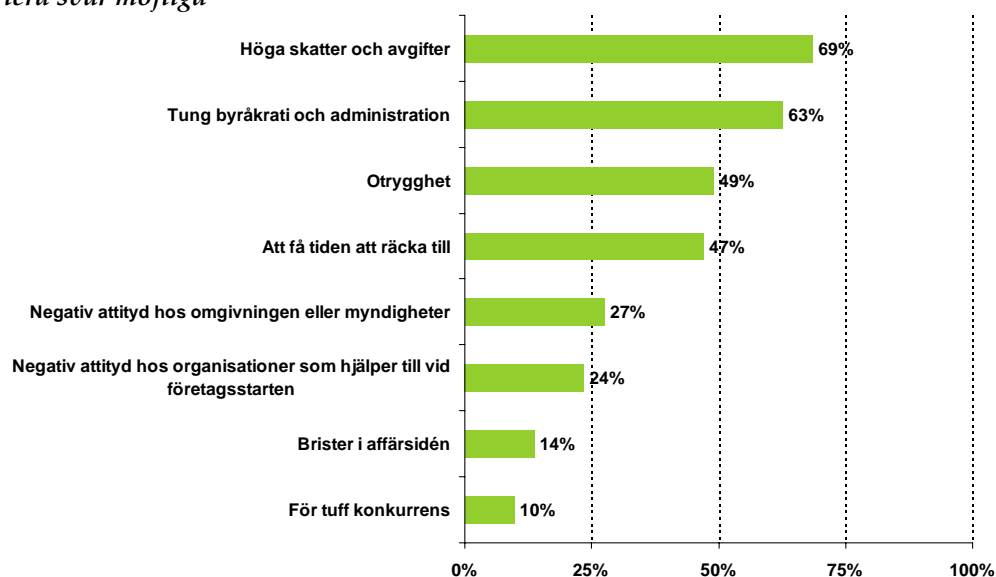
Bland de undersökningsdeltagare som inte driver något företag idag (37 procent) har 21 procent drivit företag tidigare. Det väcker förstås frågan om vad som fick dem att lämna företagandet för att göra någonting annat istället.

Graf 6: Har du drivit eller allvarligt övervägt att starta företag? Brytning: driver inte företag idag.

När denna grupp tillfrågas om vilka problem de upplevde då de var företagare hamnar, liksom i de flesta undersökningar, höga skatter och avgifter på klar första plats. Tung byråkrati och administration var annat som vållade problem, liksom otryggheten. Även här kommer tidsproblematiken in – 47 procent av de kvinnor som tidigare varit företagare uppger att det var svårt att få tiden att räcka till.

Graf 7: När du var företagare, upplevde du något av nedanstående problem? Flera svar möjliga

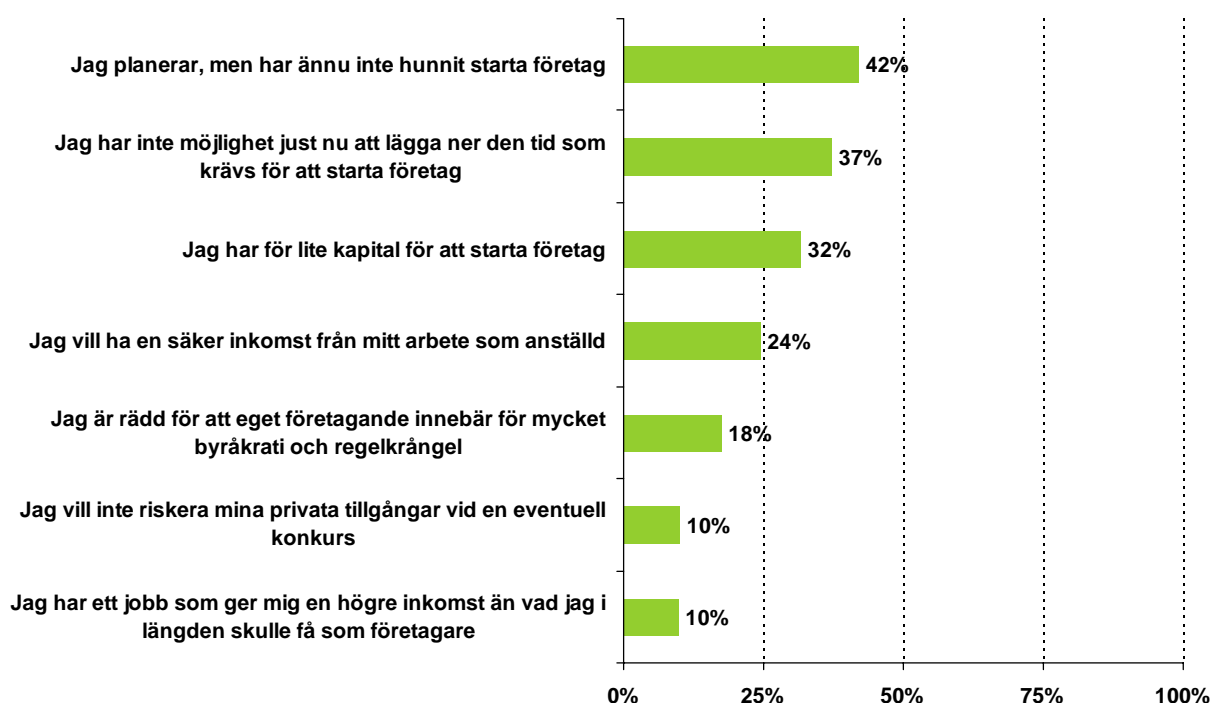

Hela 27 procent av de före detta företagarna uppger att det var ett problem att omgivningen och myndigheter hade en negativ attityd. Därtill uppger 24 procent att en negativ attityd hos organisationer som hjälper till vid företagsstarten var ett problem. Attitydfrågan verkar alltså spela stor roll och måste lyftas fram mer i debatten.

Då samtliga som inte driver företag idag får frågan om varför de inte är företagare svarar nästan hälften att de planerar men inte har hunnit starta företag än – tidsaspekten gör sig återigen gällande! Även på andra plats kommer ett tidsrelaterat argument: 37 procent uppger att de "inte har möjlighet just nu att lägga ner den tid som krävs för att starta företag".

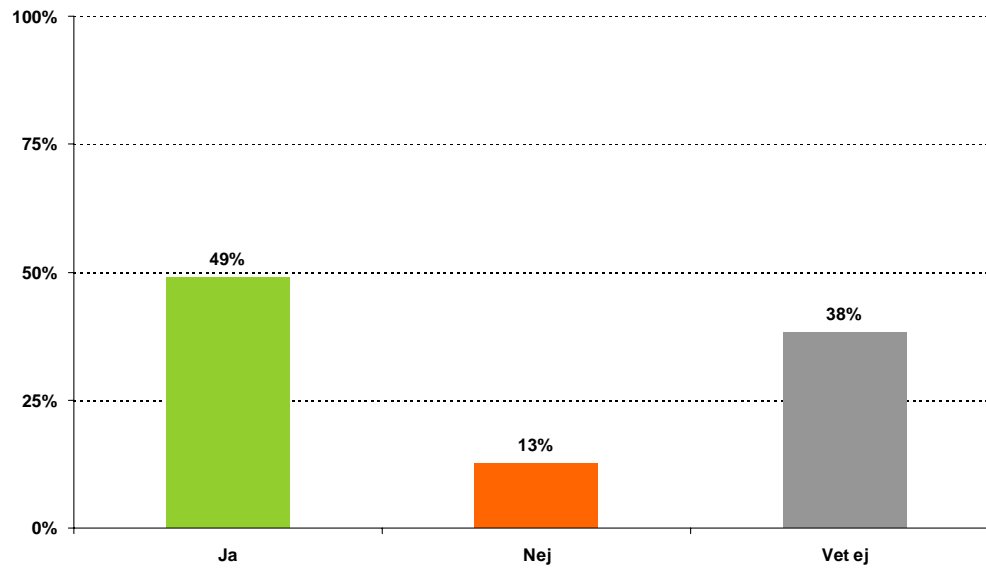
Eftersom det tar mycket tid för en ny företagare att sätta sig in i rådande regelverk skulle en förenkling av regelverket öka kvinnors lust och möjlighet att starta företag.

Graf 8: Varför är du inte företagare idag?
Flera svar möjliga

Nästan hälften av kvinnorna i undersökningen som inte driver företag idag, 49 procent, svarar att de skulle starta företag om de blev arbetslösa.

Graf 9: Skulle du starta företag om du blev arbetslös idag?

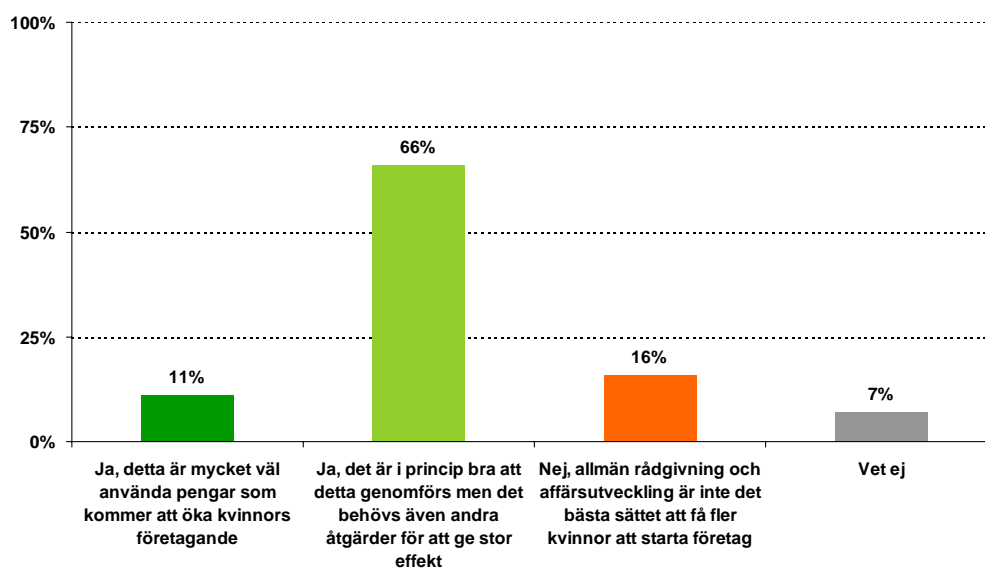
Alliansens kvinnosatsning bra – men mer behövs

Regeringen satsar 100 miljoner kronor per år under perioden 2007 till 2009 för att främja kvinnors företagande. Medlen går bland annat till medfinansiering av projekt som erbjuder kvinnor rådgivning, utbildning och andra verktyg för att starta eller utveckla företag. Det kan handla om säljträning, utveckling av affärsidéer, mentorskap, coachning och andra typer av affärsutvecklingsprojekt.

Satsningen har fått stor medial uppmärksamhet, men bland undersökningsdeltagarna känner bara hälften, 53 procent, till den. Av de företag som känner till satsningen svarar 36 procent att de kommer att delta i något projekt som ingår i regeringens satsning, medan 22 procent svarar nej och 42 procent inte vet om de kommer att delta.

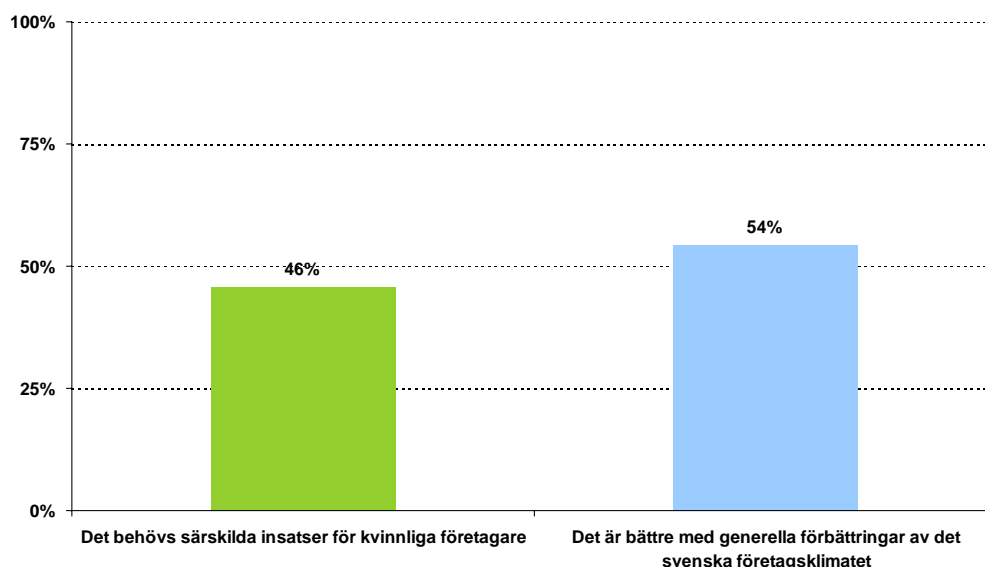
På frågan om huruvida våra respondenter upplever denna satsning från regeringens sida som relevant svarar endast 11 procent "detta är mycket väl använda pengar som kommer att gynna kvinnors företagande". Hela 66 procent tror att det behövs andra åtgärder för att ge stor effekt. 16 procent anser att allmän rådgivning och affärsutveckling inte är det bästa sättet att få fler kvinnor att starta företag.

Graf 10: Tror du att regeringens satsning är det bästa sättet att få fler kvinnor i Sverige att starta företag?

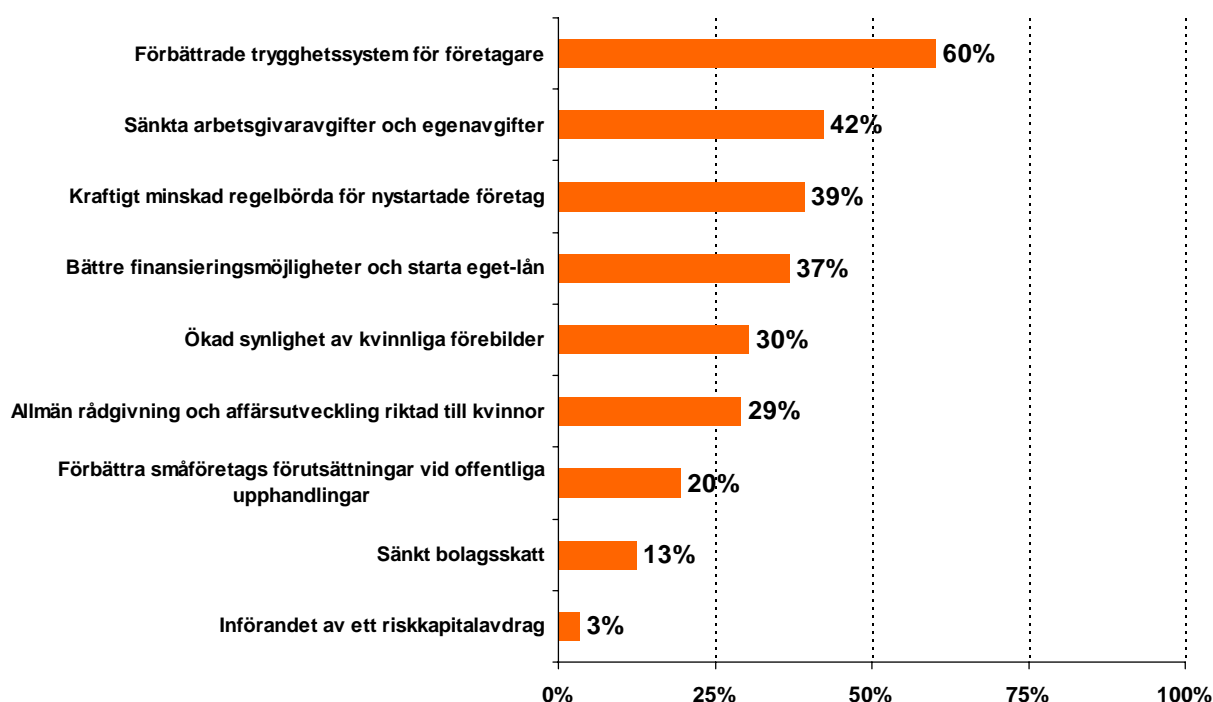
Majoriteten av kvinnorna i undersökningen ser hellre generella förbättringar av det svenska företagsklimatet än särskilda satsningar på kvinnors företagande, men det är trots allt en betydande andel som tror att det behövs särskilda insatser för kvinnor som driver företag.

Graf 11: Tycker du att det behövs särskilda satsningar på kvinnors företagande eller är det bättre med generella förbättringar av förutsättningarna att starta och driva företag i Sverige?

När de svarande får chansen att peka ut vilken enskild åtgärd de tror skulle gynna kvinnors företagande bäst förespråkar 60 procent "förbättrade trygghetssystem för företagare". 42 procent vill att arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna sänks. Även minskad regelbörda för nystartade företag framhålls som en viktig åtgärd.

Graf 12: Vilka av nedanstående alternativ gällande åtgärder som kan gynna kvinnors företagande tror du är bäst? Flera svar möjliga

I de öppna svaren förs flera alternativ fram: Attitydförändringar hos kvinnor och samhället i stort, avancerade kurser i entreprenörskap, bättre möjligheter att pussla ihop barn och eget företag – speciellt för ensamstående, ännu bättre avdragsmöjligheter för hushållsnära tjänster, ökad jämställdhet i samhället generellt och i hemmen samt inte minst att man måste hjälpa kvinnor att förstå att de kan.

En kvinna skriver: "En annan attityd hos partnern. Vem orkar administrera och leverera allting både hemma och i ett eget företag? Hur mycket förväntas kvinnor fixa för att rädda Sveriges ekonomi?"

Bakgrundsfakta om undersökningen

Urval: Medlemmar i Driftig.nu, Sveriges största mötesplats för kvinnor som vill starta eller driver företag

Datainsamlingsmetod: Webbenkät

Fältperiod: 17 mars – 7 april 2008

Antal intervjuer: 664

Bakgrundsfakta om de deltagande kvinnorna

- 63 procent driver företag idag. Av de som driver företag idag bedriver 62 procent sitt företag på heltid, 22 procent har en anställning vid sidan om och 16 procent driver inte företaget på heltid men har heller ingen fast anställning vid sidan om.
- 75 procent av de svarande har startat företaget själva, 22 procent har grundat företaget tillsammans med någon/några andra, 3 procent har köpt företaget medan endast 1 procent har tagit över företaget från sina föräldrar.
- 70 procent av kvinnorna i undersökning som driver företag idag har en omsättning under 500 000 kronor, och 12 procent har en omsättning mellan 500 000 kronor och 1 miljon kronor.
- 70 procent av kvinnorna har ingen annan anställd än de själva, medan 25 procent har mellan en och nio anställda och 5 procent har mellan 10 och 49 anställda (mätt i antal årsarbeten).